

сн. № 111780

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

Кратък курс
ПО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО
И АДМИНИСТРАТИВЕН ПРОЦЕС

доц. д-р Надежда Христова

НЕ СЕ ИЗНАСЯ

ИЗДАТЕЛСКИ КОМПЛЕКС – УНСС

София, 2024

" 93819

372.9 (075.8)

БИБЛИОТЕКА - УНСС

Инв. №

120000133842

Всички права са запазени! Не се разрешават копиране, възпроизвеждане и разпространение на книги или на части от тях по какъвто и да е начин без писменото разрешение на ИК – УНСС. Авторът носи пълна отговорност за оригиналността на произведението, както и за грешки, допуснати по негова вина.

© Надежда Христова Христова

© ИЗДАТЕЛСКИ КОМПЛЕКС – УНСС

Изп. директор: Веселин Ангелов, тел. 02 8195 251

Зам. изп. директор: Стефан Власев, тел. 02 8195 551

Гл. редактор: Тодорина Недева, тел. 02 8195 564

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО
1700 София, район „Студентски“, ул. „8-ми декември“ № 19

СЪДЪРЖАНИЕ

Съкращения	11
Предговор.....	13
ДЯЛ I. АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО.....	15
Първа глава	
ПОНЯТИЕ ЗА ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ. ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ ВЪВ ФУНКЦИОНАЛЕН И В ОРГАНИЗАЦИОНЕН АСПЕКТ. ФОРМИ НА ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ. ОПЕРАТИВНА САМОСТОЯТЕЛНОСТ И ОБВЪРЗАНА КОМПЕТЕНТНОСТ	17
§ 1. Понятие за държавно управление	17
§ 2. Държавно управление във функционален и в организационен аспект	18
§ 3. Форми на държавно управление	21
§ 4. Оперативна самостоятелност и обвързана компетентност.....	22
Втора глава	
ПРЕДМЕТ, МЕТОД, СИСТЕМА И ИЗТОЧНИЦИ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО	25
§ 1. Предмет на административното право	25
§ 2. Метод на правно регулиране на административното право	26
§ 3. Система на административното право.....	28
§ 4. Източници на административното право	28
Трета глава	
АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИ НОРМИ И АДМИНИСТРАТИВНИ ПРАВООТНОШЕНИЯ	32
§ 1. Административноправни норми (АПН)	32
§ 2. Административни правоотношения (АПО)	35
Четвърта глава	
СУБЕКТИ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО – ПОНЯТИЕ И ВИДОВЕ	37
§ 1. Субекти на административното право – понятие	37
§ 2. Видове субекти на административното право	41

Пета глава

АДМИНИСТРАТИВНОПРАВЕН СТАТУС НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА И НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ.....	44
§ 1. Административноправен статус на физическите лица.....	44
§ 2. Административноправен статус на организациите на гражданите – понятие и видове организации на гражданите. Административноправен статус на политическите партии.....	60

Шеста глава

ОРГАНИ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ – ПОНЯТИЕ И ВИДОВЕ. ЦЕНТРАЛНИ ОРГАНИ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ. ТЕРИТОРИАЛНИ ОРГАНИ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ.....	66
§ 1. Обща характеристика на органите на изпълнителната власт. Видове	66
§ 2. Централни органи на изпълнителната власт	69
§ 3. Териториални органи на изпълнителната власт	72

Седма глава

ДЪРЖАВНА СЛУЖБА – ПОНЯТИЕ. ДЪРЖАВНИ СЛУЖИТЕЛИ.....	75
§ 1. Държавна служба – понятие.....	75
§ 2. Държавни служители.....	77

Осма глава

АДМИНИСТРАТИВЕН АКТ – ПОНЯТИЕ И ВИДОВЕ АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ. АДМИНИСТРАТИВЕН ДОГОВОР. СПОРАЗУМЕНИЕ.....	81
§ 1. Административен акт – понятие.....	81
§ 2. Видове административни актове	83
§ 3. Административен договор. Споразумение	87

Девета глава

УСЛОВИЯ ЗА РЕДОВНО ДЕЙСТВИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ АКТОВЕ – ОБЩА ПОСТАНОВКА. ЗАКОНОСЪОБРАЗНОСТ И ПРАВИЛНОСТ (ЦЕЛЕСЪОБРАЗНОСТ).....	91
§ 1. Условия за редовно действие на административните актове	91
§ 2. Условия за законосъобразност на административните актове.....	95
§ 3. Условия за правилност (целесъобразност) на административните актове	96

Десета глава

КОМПЕТЕНТНОСТ НА АВТОРА НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ АКТ И МАТЕРИАЛНА ЗАКОНОСЪОБРАЗНОСТ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ АКТ	98
§ 1. Компетентност на автора на административния акт	98
§ 2. Материална законосъобразност на административния акт (законосъобразност по същество).....	105

Единадесета глава

СПАЗВАНЕ НА УСТАНОВЕНАТА ФОРМА КАТО УСЛОВИЕ ЗА ЗАКОНОСЪОБРАЗНОСТ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ АКТ. МОТИВИ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ АКТ	109
§ 1. Спазване на установената форма като условие за законосъобразност на административния акт	109
§ 2. Мотиви на административния акт.....	111

Дванадесета глава

СПАЗВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОПРОИЗВОДСТВЕНИТЕ ПРАВИЛА И ЦЕЛТА НА ЗАКОНА КАТО УСЛОВИЯ ЗА ЗАКОНОСЪОБРАЗНОСТ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ АКТОВЕ	120
§ 1. Спазване на административнопроизводствените правила като условие за законосъобразност на административния акт.....	120
§ 2. Спазване на законната цел като условие за законосъобразност на административния акт.....	124

Тринадесета глава

НЕДЕЙСТВИТЕЛНОСТ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ АКТОВЕ – ПОНЯТИЕ, ВИДОВЕ И КРИТЕРИИ ЗА РАЗГРАНИЧАВАНЕТО ИМ.....	128
§ 1. Недействителност на административните актове – понятие.....	128
§ 2. Видове недействителност и критерии за разграничаването им	132

Четиринадесета глава

СПОСОБИ ЗА ОБЕЗПЕЧАВАНЕ НА ЗАКОНОСЪОБРАЗНОСТ И ПРАВИЛНОСТ В ДЪРЖАВНОТО УПРАВЛЕНИЕ	136
§ 1. Обща характеристика на способите за обезпечаване на законосъобразност и правилност в актовете и действията на административните органи. Видове способности.....	136
§ 2. Контрол от представителните органи.....	138
§ 3. Административен контрол.....	140

§ 4. Правораздавателен надзор.....	143
§ 5. Прокурорски надзор.....	146

Петнадесета глава

АДМИНИСТРАТИВНА ПРИНУДА – ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА. МЕРКИ НА АДМИНИСТРАТИВНА ПРИНУДА. ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ	149
§ 1. Административна принуда – обща характеристика	149
§ 2. Видова мерки на административна принуда. Принудителни административни мерки	151

Шестнадесета глава

АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ. АДМИНИСТРАТИВНО НАРУШЕНИЕ – ПОНЯТИЕ. АДМИНИСТРАТИВНИ НАКАЗАНИЯ – ПОНЯТИЕ, ВИДОВЕ, ОПРЕДЕЛЯНЕ. АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНО ОТГОВОРНИ ЛИЦА. АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНИ (ИМУЩЕСТВЕНИ) САНКЦИИ	158
§ 1. Административнонаказателна отговорност. Административно нарушение – понятие	158
§ 2. Административни наказания – понятие, видове, определяне.....	161
§ 3. Административнонаказателно отговорни лица	166
§ 4. Административнонаказателни (имуществени) санкции	167

ДЯЛ II. АДМИНИСТРАТИВЕН ПРОЦЕС

171

Първа глава

ПОНЯТИЕ ЗА АДМИНИСТРАТИВЕН ПРОЦЕС. УЧАСТНИЦИ, СУБЕКТИ И СТРАНИ В ПРОЦЕСА. ДОКАЗВАНЕ, ДОКАЗАТЕЛСТВА И ДОКАЗАТЕЛСТВЕНИ СРЕДСТВА. ПРИНЦИПИ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ ПРОЦЕС	173
§ 1. Понятие за административен процес	173
§ 2. Участници, субекти и страни в процеса. Участие на прокурора в административния процес	175
§ 3. Доказване, доказателства и доказателствени средства	178
§ 4. Принципи на административния процес	180

Втора глава

ПРОИЗВОДСТВА ПО ИЗДАВАНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИ, ОБЩИ И НОРМАТИВНИ АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ	186
§ 1. Производство по издаване на индивидуални административни актове.....	186

§ 2. Производство по издаване на общи административни актове	193
§ 3. Производство по издаване на нормативни административни актове	196

Трета глава

ВЪЗОБНОВЯВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВА ПО ИЗДАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ ПО РЕДА НА ЧЛ. 99 ОТ АПК.....	202
--	------------

§ 1. Обща характеристика на възобновяването на производства по издаване на административни актове по реда на чл. 99 от АПК. Основания за възобновяване	202
§ 2. Процесуални правила за възобновяване на производствата по издаване на административни актове	204

Четвърта глава

ОСПОРВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ АКТОВЕ ПО АДМИНИСТРАТИВЕН РЕД ПО АПК	214
--	------------

Пета глава

ОСПОРВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ АКТОВЕ ПО СЪДЕБЕН РЕД ПО РЕДА НА АПК	223
--	------------

§ 1. Производства пред съд – обща характеристика.....	223
§ 2. Оспорване на индивидуалните административни актове пред първа съдебна инстанция	232
§ 3. Оспорване на общите административни актове пред първа съдебна инстанция	241
§ 4. Оспорване на нормативните административни актове пред първа съдебна инстанция	243

Шеста глава

КАСАЦИОННО ПРОИЗВОДСТВО ПО АПК. ОБЖАЛВАНЕ НА ОПРЕДЕЛЕНИЯ И РАЗПОРЕЖДЕНИЯ ПО АПК.....	252
---	------------

§ 1. Касационно производство по АПК	252
§ 2. Обжалвания на определения и разпореждания.....	261

Седма глава

ИЗПЪЛНИТЕЛНО ПРОИЗВОДСТВО ПО АПК.....	265
--	------------

§ 1. Обща характеристика на изпълнителното производство.....	265
§ 2. Започване, спиране, прекратяване и приключване на изпълнението	268
§ 3. Защита срещу незаконосъобразно принудително изпълнение, обезщетяване за вреди и възстановителни мерки.....	272

Осма глава

ПРОИЗВОДСТВО ПО УСТАНОВЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ НАРУШЕНИЯ. ПРОИЗВОДСТВО ПО НАЛАГАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ НАКАЗАНИЯ.....	275
§ 1. Производство по установяване на административни нарушения.....	275
§ 2. Производство по налагане на административни наказания.....	281

Девета глава

ОСПОРВАНЕ НА НАКАЗАТЕЛНИТЕ ПОСТАНОВЛЕНИЯ, РЕШЕНИЯТА, ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯТА, РЕЗОЛЮЦИИТЕ И ЕЛЕКТРОННИТЕ ФИШОВЕ ПРЕД СЪД. КАСАЦИОННО ПРОИЗВОДСТВО ПО АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ ДЕЛА	291
§ 1. Оспорване на наказателните постановления, решенията, предупрежденията, резолюциите и електронните фишове пред съд.....	291
§ 2. Касационно производство	298

Десета глава

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИТЕ ПОСТАНОВЛЕНИЯ И РЕШЕНИЯ НА СЪДА	302
--	-----

Литература	307
------------------	-----

СЪКРАЩЕНИЯ

АН	Административни наказания
АПК	Административнопроцесуален кодекс
АПН	Административноправни норми
АПО	Административноправни отношения
АССГ	Административен съд – София град
АУАН	Акт за установяване на административно нарушение
ВАС	Върховен административен съд
ВКС	Върховен касационен съд
ГПК	Гражданско-процесуален кодекс
ДВ	Държавен вестник
ДОПК	Данъчно-осигурителен процесуален кодекс
ДР	Допълнителни разпоредби
ЕГН	Единен граждански номер
ЕС	Европейски съюз
ЗА	Закон за администрацията
ЗАНН	Закон за административните нарушения и наказания
ЗБГ	Закон за българското гражданство
ЗВПВРБГЕСЧТС	Закон за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства
ЗБЧК	Закон за българския червен кръст
ЗВ	Закон за вероизповеданията
ЗГР	Закон за гражданската регистрация
ЗАРАКСД	Закон за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност
ЗВ	Закон за водите
ЗЗД	Закон за задълженията и договорите
ЗЗК	Закон за защита на конкуренцията
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗДСл	Закон за държавния служител
ЗЕУ	Закон за електронното управление
ЗЖСК	Закон за жилищностроителните кооперации
ЗИНЗС	Закон за изпълнение на наказанията и задържане под стража
ЗЛПХМ	Закон за лекарствените продукти в хуманната медицина
ЗЛС	Закон за лицата и семейството
ЗМВР	Закон за Министерството на вътрешните работи